

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता चौथी)

ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना. ओमप्रकाश उर्फ बच्चू कडू
राज्यमंत्री,
शालेय शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.राहुल द्विवेदी(भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र
प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश

कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या जागतिक महामारीने आपण मागील वर्षभरापसून अद्याप शाळा प्रत्यक्षपणे पूर्ण क्षमतेने सुरु करू शकलो नाही. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाशी जोडण्याकरीता आपण अनेक प्रयत्न करित आहोत. शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी आपण अनेक पर्यायांचा नवतंत्रज्ञानाचा उपयोग करून घेतला त्यामुळे महाराष्ट्रातील कानाकोपऱ्यातील वाडी-वस्त्यांवरील मुलांना सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आणि सर्वांच्या प्रयत्नाने आपण शिकते ठेवू शकलो याचा मला आनंद वाटतो.

मुलांचे आरोग्य व सुरक्षितता यांना प्राधान्य देवून मुलांना शिकते करण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र ,पुणे गतवर्षीप्रमाणे यावर्षीही 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस आपण सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद दयावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना चालू शैक्षणिक वर्षाच्या मनस्वी शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी,पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

मागील संपूर्ण वर्ष आपण कोविड-१९ च्या संकटाला तोंड देत आहोत. त्याची संसर्गजन्यता लक्षात घेता गेली अठरा महिने आपण प्रत्यक्ष शाळाच सुरु करू शकलो नाही. पण शाळा जरी बंद ठेवाव्या लागल्या तरी अशा आपत्कालीन परिस्थितीमुळे मुलांना शिक्षण प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी मागील वर्षभरापासून राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत दूरदर्शन, रेडीओ, स्मार्ट फोन, गुगल क्लास रूम यांच्या माध्यमातून वेगवेगळे उपक्रम सुरु केले. ज्यामुळे विद्यार्थी घरी राहूनही शिक्षण घेत राहिली. या संदर्भात शिक्षकांचे कार्य सुद्धा अतिशय कौतुकास्पद आहे. दूर दुर्गम, वाड्या, वस्त्या, तांडे तसेच शहरी भाग सर्वत्र घरी राहून ही मुले शिकती रहावी म्हणून शिक्षकांनी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने जमेल त्या मार्गाने शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न निरंतर करीत आहेत.

तथापि या सर्व प्रयत्नात सर्वच विद्यार्थ्यांना त्या त्या इयत्तांच्या सर्वच विषयांच्या क्षमता संपादित होण्यामध्ये अडचणी निर्माण झाली असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्या अडचणी सोबत घेवून ते पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रविष्ट झाले असतील तर पुढील इयत्तांच्या क्षमता प्राप्त करण्यामध्ये सुद्धा त्यांना अडचणी निर्माण होऊ शकतात. हे गृहीत धरून आपण ४५ दिवसाचा सेतू अभ्यासक्रम सुद्धा सुरु केला. १४ ऑगस्ट रोजी हा अभ्यासक्रम संपल्यानंतर मागील वर्षीप्रमाणे या वर्षीही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे.या दिनदर्शिकेचा उपयोग करून विद्यार्थी आपल्या सवडीनुसार,वेळेनुसार अभ्यास करू शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक विविध कृती, सरावासाठी प्रश्न यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. शाळा बंद असल्या तरी विद्यार्थी घरी बसून या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग करून सहजपणे आपला अभ्यास करू शकणार आहेत.

मागच्या वर्षी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा विद्यार्थी,शिक्षक,पालक यांनी प्रभावी वापर केला आहे . त्याचा उत्तम परिणाम दिसून आला आहे . यावर्षी सुद्धा या उपक्रमास शिक्षक,पालक, व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील व शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

एम. डी. सिंह (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार या विचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार करून मागील शैक्षणिक वर्षाप्रमाणे या शैक्षणिक वर्षामध्ये देखील शैक्षणिक दिनदर्शिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन, यु ट्यूब ऑनलाईन तासिका, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर देखील विद्यार्थी शिक्षणासाठी केला गेला. याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या स्वरूपात मागील शैक्षणिक वर्षापासून आम्ही करत आहोत. सदर शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओ स्वरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकता व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन पद्धतीने अभ्यासू शकता.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्रातील ऑगस्ट, सप्टेंबर व ऑक्टोबर २०२१ या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीस शैक्षणिक पूर्वतयारी व सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांस अध्ययन स्रोत उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साह्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई-साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे. सदर दिनदर्शिका शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवावी. त्यांचे whatsapp ग्रुप करून किंवा प्रत्यक्ष गृहभेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करावे आणि दिनदर्शिकेतील विद्यार्थी कृती समजावून सांगाव्या.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. याचबरोबर शासनमार्फत शिक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विविध माध्यमांचा देखील वापर करता येईल. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र यांचे मार्फत यापूर्वीच एकूण ४५ दिवसांचा सेतू अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. सदरचा अभ्यासक्रम राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै २०२१ ते १४ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता.त्याचा विद्यार्थ्यांच्या क्षमता प्राप्तीमध्ये उपयोग करावा.
4. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासाबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
5. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
6. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
7. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
8. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
9. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.
10. सदर दिनदर्शिका इयत्तानिहाय व विषयनिहाय स्वतंत्र pdf स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत त्यामुळे विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यास सोपे होणार आहे.
11. शिक्षकांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये दिलेल्या सर्व चाचण्या / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी सोडविण्याविषयी सूचना द्याव्यात.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षा ऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.

7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक 23 / 09 / 2021 च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष 2021 साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.
14. प्रत्येक विषयातील प्रत्येक घटका नंतर त्या घटकावर आधारित चाचणी / स्वाध्याय देण्यात आली आहे. सदर चाचणी / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी स्वतः सोडवावी. शिक्षकांनी या सर्व चाचण्या सोडविण्याविषयी विद्यार्थ्यांना सूचना द्याव्यात.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता : ४ थी विषय : मराठी सन : २०२१ – २०२२
<https://cart.ebqlbharati.in/BalBooks/pdfs/301020001.pdf>

माहे – जून

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
३ व ४	०४-०१-०३ ०४-०१-१८	घरतीची आम्ही लेकरं	येथे क्लिक करा शेताचे चित्र	१) शिक्षक स्वतः कविता योग्य चालीत कृतीयुक्त म्हणतील. त्याप्रमाणे म्हणा व कृती करा . २) शेती संबंधित शब्दांचा संग्रह करा . ३) विविध व्यवसायांवर आधारित कविता/गाणी यांचा संग्रह करा. ४) शेतीच्या कामांची व साधनांची माहिती लिहा. ५) शेतकऱ्याची मुलाखत घ्या. ६) मी शेतकरी बोलतो निबंध लिहा.

माहे – जुलै

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१	०४-०१-०२ ०४-०१-०४	बोलणारी नदी	येथे क्लिक करा नाट्यीकरण , पपेट शो	१) मजकुराचे वाचन करा व नवीन शब्दांचे लेखन करा. २) मजकुरावर संवाद सादरीकरण करा. ३) खालील विषयांवर माहिती लिहा . १) झाडे लावा झाडे जगवा. २) पाणी आपले जीवन . ३) तुमच्या परिसरातील नद्यांची नावे लिहा . ४) " मी नदी बोलते " संवाद तयार करून सादरीकरण करा.
<p>बोलणारी नदी (चाचणी – १० गुण)</p> <p>प्रश्न १ ला : अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा. २</p> <p>१) लीलाला आलाय कंटाळा, ----- वाटतेय शाळा .</p> <p>२) आता ही काय ----- बोलायला लावणार की काय .</p> <p>ब) पाठामध्ये 'शेत' या शब्दाला कोणता पर्यायी शब्द आला आहे ? १</p> <p>क) कोण म्हणाले ते सांगा. १</p> <p>“ तू बदामी पेढे नदीत फेकलेस ? “</p> <p>ड) "दिवस " या शब्दाचे अनेक वचन लिहा . १</p> <p>प्रश्न २ रा : एका वाक्यात उत्तरे लिहा . ३</p> <p>१) पेढा घेऊन लीला कुठे गेली ?</p>				

२)नदीबाई कोणाकोणापेक्षा मोठी होती ?

३)घोटाळा , घळाघळा यासारखे शेवटी “ ळा “ येणारे चार शब्द लिहा .

प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .

२

१)लीलाला नदीशी बोलता आले, तसे तुम्हांला झाडाशी बोलता आल्यास काय बोलाल ?

२		आम्ही संवाद करतो आम्हालाही हवाय मोबाईल !		१)पान क्रमांक ७ वरील चित्रे पाहा. २)चित्रातील प्राणी ,पक्षी आपल्या पिलांशी काय संवाद / बोलत असतील त्याची कल्पना करा व संवाद लिहा. ३)संवादाचे नाटयीकरण करा. १)मजकुराचे वाचन करा,नवीन शब्दांचे लेखन करा. २)मोबाईल आपल्याला कसा उपयोगाचा आहे, यावर चर्चा करा. ३)मोबाईलचे फायदे व तोटे यात वर्गात दोन गटात चर्चा करा.
३		या भारतात बंधुभाव...		१)शिक्षक कविता चालीत म्हणतील, त्यामागे मुलांनी चालीत कविता म्हणा. २)संत तुकडोजी महाराज यांच्याविषयी माहिती मिळवा व लेखन करा. ३) संत तुकडोजी महाराजांच्या अभंगांचा संग्रह करा.
४		मला शिकायचंय ! आम्ही कथा लिहितो .		१)पाठाचे वाचन करून नवीन शब्दांचे लेखन व चर्चा करा. २)परिसरात बोलल्या जाणाऱ्या विविध बोली भाषांची नावे व माहिती लिहा . ३)बोलीभाषा म्हणजे काय यावर वर्गात चर्चा करा. ४)विविध बोली भाषेतील गीतांचा संग्रह करा. ५)तुम्हाला काय वाटेल ते विचार करा व लिहा . १)खूप पूर आला तर ... २)यात्रेत / जत्रेत फिरताना ... ३)खेळताना कुणी घरात येऊन अभ्यासाला बसवले किंवा एखादे काम सांगितले तर ... १)पान क्रमांक ७ वरील चित्रे पाहा. चर्चा करा. २)दिलेल्या मुद्द्यांच्या व चित्रांच्या आधारे गोष्ट लिहा.

मला शिकायचंय ! (चाचणी - १० गुण)

प्रश्न १ ला : अ) वरील पाठात खालील शब्दांना कोणते पर्यायी शब्द आले आहेत . २

१) मन्ही -

२) आठून -

ब) एका शब्दात उत्तर लिहा ? १

१) बबलीला कोणत्या इयत्तेत प्रवेश घेतला . -----

क) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा. १

१) मुख्याध्यापक बोलू लागले .

ड) ' अचंबा वाटणे ' वाक्यप्रचाराचा अर्थ लिहा . १

प्रश्न २ रा : उत्तरे लिहा . ३

१) स्नेहाला तिच्या आई बाबांनी पाचवीत का नव्हते टाकले ?

२) स्नेहा का रडू लागली ?

३) ' गहिवरून येणे ' याचा वाक्यात उपयोग कर .

प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा . २

१) मुख्याध्यापकांनी सखारामला कसे समजावले ?

माहे - ऑगस्ट

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१	०४-०१-०१ ०४-०१-०२ ०४-०१-१०	मायेची पाखर	येथे क्लिक करा	१) मजकुराचे वाचन करून नवीन शब्दांचे लेखन व चर्चा करा. २) कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जीवन कार्याविषयी माहिती मिळवा. ३) पाठात आलेल्या वाक्यप्रचाराचे लेखन करून अर्थ व वाक्यात उपयोग लिहा. ४) समाजसुधारकांची नावे , चित्र व माहिती संग्रह करा. ५) पान क्रमांक १८ वरील मजकूर वाचा , समजून घ्या . या उपक्रमाप्रमाणे झाड, पक्षी, प्राणी यांची चित्रे वापरून कृती करा व चर्चा करा. होणाऱ्या शब्दांच्या रूपांची यादी बनवा.

मायेची पाखर (चाचणी - १० गुण)

प्रश्न १ ला: अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा. २

१) शैक्षणिक क्षेत्रातील त्यांच्या उत्तुंग कार्यामुळे त्यांना सर्व जण ----- म्हणून ओळखतात.

२) या महाराष्ट्रातील गोरगरिबांच्या मुलांचे आपण ----- आहात .

ब) " आपणास उदंड आयुष्य मिळो " असे कोण म्हणाले ? ----- १

क) " डोळा लागणे " अर्थ लिहा . १

ड) " खूप " या शब्दासाठी पाठात कोणता पर्यायी शब्द आला आहे . १

प्रश्न २ रा: उत्तरे लिहा .		३		
१) आयुष्यभर अण्णा कोणाच्या शिक्षणासाठी झटत राहिले ?				
२) स्वयंपाकघरातून मुलांनी खाण्यासाठी काय आणले ?				
३) रात्री अण्णा उठून काय करत होते ?				
प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .		२		
१) कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्याविषयी ५ ते ६ ओळीत माहिती लिहा .				
२	०४-०१-०३ ०४-०१-१८	धूळपेरणी	येथे क्लिक करा	१) शिक्षकांनी कविता चालीत , कृतियुक्त म्हणा . विद्यार्थ्यांनी शिक्षका पाठोपाठ कविता चालीत कृतियुक्त म्हणा. २) शेतीची कामे व पाऊस ... यावर चर्चा करा. ३) परिसरातील शेतकरी शेतात कोणकोणती धान्य पिकवतात त्याची माहिती संग्रह करा. ४) चातक पक्ष्याचे चित्र व माहिती मिळवा. ५) अन्नधान्य टिकविण्याच्या विविध पद्धती लिहा.
धूळपेरणी (चाचणी - १० गुण)				
प्रश्न १ ला : अ) समानार्थी शब्द लिहा . “ डोळे “ - -----		१		
ब) विरुद्धार्थी शब्द लिहा “ कोरडे “ × -----		१		
क) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.		२		
१) हिरव्या पिसांचा धरणीला .				
२) मातीच्या कणांना फुटले				
ड) ” ओढ “ या शब्दासाठी कवितेत आलेला पर्यायी शब्द कोणता.		१		
प्रश्न २ रा: उत्तरे लिहा .		३		
१) डोळे काय बनले आहेत ?				
२) धरणीला कशाचा ध्यास लागलेला आहे ?				
३) हिरव्या पिसांचा ध्यास धरणीला .. ह्याचा अर्थ लिहा .				
प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .		२		
१) पाऊस पडताच शेतकरी कोणकोणती कामे करू लागतात ?				
३	०४-०१-०१	गुणग्राहक	येथे क्लिक करा	१) कथेचे वाचन करून नवीन शब्दांचे लेखन करा. २) आपल्या परिसरात खेळल्या जाणाऱ्या विविध खेळांची नावे व माहिती लिहा. ३) शालेय क्रीडास्पर्धेत खेळल्या जाणाऱ्या खेळांची माहिती लिहा. ४) खेळ व आरोग्य.. यावर चर्चा करा. ५) मला आवडणारा खेळ ... निबंध लिहा. ६) कागदाच्या विविध टोप्या बनवा.
व	०४-०१-०२	राजा		
४	०४-०१-०३ ०४-०१-१८			१) तुमच्या आठवणीत राहिलेला एखादा प्रसंग किंवा अनुभव लिहा.

	आम्ही आमचे अनुभव लिहतो .		
गुणग्राहक राजा (चाचणी - १० गुण)			
प्रश्न १ ला : अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.			२
१)दोघा पोरांचा ----- खेळ सुरु झाला.			
२) मनांनं त्यांच्या बालपणातील ----- गावी आले .			
ब) 'उद्या तिसऱ्या प्रहारीत तुम्ही राजवाड्यात या ' असे कोण म्हणाले . -----			१
क) " देहभान विसरणे " अर्थ लिहा . -----			१
ड)विरुद्धार्थी शब्द लिहा " गुण " × -----			१
प्रश्न २ रा : उत्तरे लिहा .			३
१)बोरु म्हणजे काय ?			
२)मुलांचे कोणते खेळ पाहून महाराज थांबले ?			
३)महाराजांनी गजाननाला काय बक्षीस दिले ?			
प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .			२
१)तुम्हाला आवडणाऱ्या खेळाविषयी माहिती लिहा ?			

माहे - सप्टेंबर

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१	०४-०१-०२ ०४-०१-०६ ०४-०१-०८ ०४-०१-२०	ईदगाह	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	१)आपल्या परिसरात साजऱ्या होणाऱ्या विविध सणांची नावे व माहिती संग्रह करा. २)आपण गावात होळी कशी साजरी करतो , याचे वर्णन लिहा. ३)जत्रेत फिरायला गेलो .हा अनुभव तुमच्या शब्दांत लिहा. ४)तुम्ही यात्रेत कोणती खेळणी घेता व का ? ५)तुम्ही गेलेल्या सहलीचे वर्णन लिहा. ६)तुमच्या परिसरातील निसर्गरम्य ठिकाणांची माहिती लिहा.
ईदगाह (चाचणी - १० गुण)				
प्रश्न १ ला : अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.				

१)..... महिन्याच्या ३० दिवसांनंतर आज ईदचा दिवस आला आहे .

२)विस्तवावर फुलके भाजायला उपयोगी आहे हा

ब) " हे तुझ्या कामाचे नाही " असे कोण म्हणाले .

क) " थबकला " शब्दाचा अर्थ लिहा . -----

ड) विरुद्धार्थी शब्द लिहा. " विश्वास " × -----

प्रश्न २ रा: उत्तरे लिहा .

१)यात्रेतून हमीदने काय आणले ?

२)यात्रेत कोणकोणती खेळणी होती ?

३)हमीदने चिमटा का आणला ?

प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .

१)तुमच्या आवडत्या सणांची ७ ते ८ ओळीत माहिती लिहा .

२	०४-०१-०१	घाडसी हाली	येथे क्लिक करा	१)मजकुराचे वाचन करून नवीन शब्दांचे लेखन करा.
व	०४-०१-०८			२)परिसरातील व्यावसायिकांची यादी बनवा व त्यांची मुलाखत घ्या.
३	०४-०१-१०		येथे क्लिक करा	३)खेळ,सामाजिक कार्य व लेखन यासाठी दिल्या जाणाऱ्या पुरस्कारांची यादी बनवा व माहिती लिहा.

घाडसी हाली (चाचणी - १० गुण)

प्रश्न १ ला : अ)खालील शब्दांना पाठामध्ये कोणते पर्यायी शब्द आले आहे .

१)खूप - -----

२)सुद्धा - -----

ब) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

१)ठाणे जिल्ह्यातील श.हापूर तालुक्यात ----- धरण आहे .

२)धरणाच्या परिसरातील आटगाव जवळ ----- जमनाचा पाडा आहे .

३) " तिचं पाठीचा लचका तोरला " असे कोण म्हणाले. -----

प्रश्न २ रा :उत्तरे लिहा .

१)हालीला कोणाच्या हस्ते पुरस्कार देऊन गौरवण्यात आले ?

२)हाली कोणासोबत दिल्लीला गेली होती ?

३)हालीने दिल्लीला काय काय मजा केली ?

प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .

१)तुमचा आवडता छंद ...यावर ७ ते ८ ओळी माहिती लिहा .

४	०४-०१-०३ ०४-०१-०६ ०४-०१-०८ ०४-०१-१६ ०४-०१-१८	नाखवादादा आम्ही खेळ खेळतो .	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	१) शिक्षकांनी कविता चालीत कृतियुक्त म्हणा, विद्यार्थ्यांनी शिक्षका पाठोपाठ कविता चालीत कृतियुक्त म्हणा. २) मासेमारी व्यवसायासाठी लागणाऱ्या साहित्याची यादी बनवा. ३) विविध मासे , त्यांची नावे व चित्रे यांची माहिती संग्रह करा. ४) तुमच्या शब्दात लिहा. १) मी पाणी बोलतो २) मी झाड बोलते ३) मी पृथ्वी बोलते पान क्रमांक ३९ वरील चित्र पहा व माहिती लिहा. विविध खेळांची चित्रे जमवा व त्यांची नावे व माहिती लिहा .
---	--	---	--	--

नाखवादादा (चाचणी - १० गुण)

प्रश्न १ ला : अ) कवितेच्या ओळी पूर्ण करा .

१) त्यांना पाहून रागाने , ----- आपले फुगवतील गाल.

२) सोनसळ्या ----- न वेऊन चालेल काय ?

ब) विरुद्धार्थी शब्द लिहा " उंच " x -----

क) समानार्थी शब्द लिहा . " पक्षी " - -----

ड) " पंख " या शब्दाला कवितेत कोणता शब्द आला आहे . -----

प्रश्न २ रा : उत्तरे लिहा .

१) नाखवादादा कवितेतील मुलांना काय विचारतो ?

२) कोणाला पाहून गुंजा आपले गाल फुगवते ?

३) फुला-पाखरासंगे उनात कोण न्हात आहे ?

प्रश्न ३ रा : थोडक्यात उत्तरे लिहा .

१) इंद्रधनुष्याचे चित्र काढून रंगवा व माहिती लिहा.

माहे – ऑक्टोबर

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१		शब्द पाठांतर , श्रुतलेखन , तोंडी प्रश्न , अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन		१)पाठावरील प्रश्नांचा सराव २)माहिती लेखन ३)श्रुतलेखन ४)पाठात आलेल्या वाक्प्रचारांचा अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करतील . ५)विविध सणांची माहिती लेखन करतील . ६)मुलाखतीवर प्रश्नावली तयार करतील . ७)कल्पना करून लिहितील . अ)मी वैमानिक झालो तर ब)फुलपाखरु माझ्याशी बोलले तर...
२		शब्द पाठांतर , श्रुतलेखन , तोंडी प्रश्न , अतिरिक्त पूरक मार्गदर्शन		१)स्वाध्याय सराव २)स्व-अभिव्यक्ती सराव ३)निबंध लेखन
३ व ४		प्रथम सत्र मूल्यमापन		प्रथम सत्र मूल्यमापन

आ ठव डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
३	04.71.07 सभोवताली आढळणारे आकार जाणून घेतात.	भौमितिक आकृत्या		<p>१. स्वयंपाक घरात कोन तयार करणाऱ्या वस्तूंची यादी बनवा.</p> <p>२. तुमच्या जवळ असलेल्या ज्या चित्रांमध्ये कोन दिसतो अशी चित्रे गोळा करा व त्यातील कोन पेन्सिलने दाखवा.</p> <p>३. घरातील भिंतीवरील घड्याळ काढून त्यातील काटे फिरवा आणि तास काटा व मिनिट काटा यातील कोन शोधा.</p> <p>४. जमिनीवर किंवा कागदावर रांगोळीसारखे ठिपके काढून त्यात लघुकोन, काटकोन व विशालकोन दाखवा.</p> <p>५. आपल्या परिसरात कोठे कोठे काटकोन बघायला मिळतो त्याची यादी करा.</p> <p>६. कागदाच्या सहायाने नाव, विमान किंवा तुम्हाला आवडणारे एखादे कागदकाम करा व नंतर ते उलगडा आता त्यात किती लघुकोन, किती काटकोन व किती विशालकोन तयार झालेत ते लिहा.</p> <p>७. सारख्या आकाराच्या काड्या किंवा काडीपेटीच्या काड्या घेऊन त्यापासून लघुकोन/काटकोन/विशालकोन यासारखे कोण घेऊन सुंदर आकृती तयार करा.</p> <p>८. कागदावरती आयत, चौरस व त्रिकोण काढा. या प्रत्येक आकृतीत किती कडा व किती कोपरे आहेत ते लिहा.</p>
३	04.71.08 वर्तुळाचे केंद्र त्रिज्या व व्यास ओळखतात.	भौमितिक आकृत्या	येथे क्लिक करा	<p>१. घरामध्ये वर्तुळाच्या आकाराच्या कोणकोणत्या वस्तू आहेत यांची यादी करा.</p> <p>२. वर्तुळाच्या आकाराचे भांडे उदा. बांगडी. घेऊन कागदावर रेखांकन करा. कात्रीने कापून घ्या. त्याची मधोमध घडी करा. घडीमुळे झालेल्या रेषेला काय म्हणता येईल? त्या वर्तुळाकार कागदाचे चार समान भाग होतील अशी दुसरी घडी घाला. वर्तुळाच्या केंद्रबिंदूतून कडेवरील दोन बिंदू जोडणाऱ्या रेषेला काय म्हणता येईल?</p> <p>३. वर्तुळाकृती कागद घेऊन त्याला वर्तुळाचे केंद्र सोडून हव्या तश्या घड्या घाला नंतर कागद उलगडा आता कडेवरील दोन बिंदूंना जोडणाऱ्या या रेषांना काय म्हणता येईल?</p> <p>४. कंपासच्या सहायाने वर्तुळ काढण्याचा सराव करा. त्यामध्ये वर्तुळाचे केंद्र, त्रिज्या व व्यास काढून त्यांना नावे द्या.</p> <p>५. वर्तुळाचे लहान मोठे आकार वापरून एक चित्र तयार करा व ते रंगवा.</p> <p>६. घरासमोरील अंगणात दोरीच्या व काठीच्या सहाय्याने मोठे वर्तुळ बनवा.</p>

--	--	--	--	--

चाचणी १

इयत्ता ४ थी

गुण : १०

सूचना प्रत्येक प्रश्नाला २ गुण आहेत.

- प्रश्न १ - तुमच्या परीसरातील काटकोन असणाऱ्या कोणत्याही २ वस्तूंची नावे लिहा.
 प्रश्न २ - आयताला किती कडा व कोपरे असतात?
 प्रश्न ३ - त्रिकोणाला किती कडा व कोपरे असतात?
 प्रश्न ४ - तुमच्या परीसरातील २ वर्तुळाकार वस्तूंची नावे लिहा.
 प्रश्न ५ - कंपासच्या सहाय्याने वर्तुळ काढून त्यात केंद्रबिंदू व जीवा दाखवा.

४	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात	संख्याज्ञान	येथे क्लिक करा	<p>१. खालील चार अंकापासून पुनरावृत्ती न करता १० संख्या तयार करा व त्यांचे अक्षरात वाचन व लेखन करा. (५,८,४,६)</p> <p>२. खालील चार अंकापासून पुनरावृत्ती न करता १० संख्या तयार करा व त्यांचे अक्षरात वाचन व लेखन करा. (४,२, ७,९,१)</p> <p>३. खालील संख्यांमधील ४ ची स्थानिक किंमत ओळख. ६५४२ ४२५७ ९४५६ ६८७४ २५८४</p> <p>४. दीक्षा लिक अभ्यासून खालील दिलेल्या संख्यांचे विस्तारित रूप लिहा. ५४८७ ६५४९८ १००२ ६०५४७</p> <p>५. खाली दिलेल्या विस्तारित रूपावरून संख्या तयार करा. $५००००+६०००+०+४०+९$ $८०००+७००+०+६$ $२००००+८०००+६००+७०+०$ $४०००+०+५०+३$</p>
४	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा	संख्याज्ञान	येथे क्लिक करा	<p>१. कोणतेही पाच अंक घेऊन त्याचे अंक कार्ड तयार करा. प्रत्येकवेळी त्यांचा क्रम बदलून तयार होणारी नवीन संख्या लिहा व तिचे विस्तारित रूप लिहा.</p> <p>२. कोणतेही पाच अंक घेऊन त्याचे अंक कार्ड तयार करा. प्रत्येकवेळी त्यांचा क्रम बदलून तयार होणारी नवीन संख्या लिहा</p>

वापर करतात.			व त्यांचा चढता व उतरता क्रम लिहा. ३.खेळण्यातील किंवा घरातील १ रु, १० रु.व १००रु.नाणी / नोट घेऊन त्यापासून विविध तीन अंकी संख्या तयार करा व लिहा. ४.कोणतेही चार अंक काई घेऊन चार अंकी दोन संख्या तयार करा व त्यातील लहान व मोठी संख्या लिहा. ५.कोणतेही चार अंक घेऊन त्याचे अंक काई तयार करा. प्रत्येकवेळी त्यांचा क्रम बदलून तीन संख्या तयार करा व त्यांचा चढता व उतरता क्रम लावा.
-------------	--	--	---

माहे – सप्टेंबर २०२१

विषय – गणित

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१	०४.७१.०२ सम, विषम संख्यांचे वर्गीकरण करतात.	संख्याज्ञान	येथे क्लिक करा	१.वीस पर्यंतची कोणतीही संख्या लिहा व तेवढेच मनी/खडे/चिंचोके घेऊन त्यांचे दोन दोनचे गट तयार करा.सर्व खड्यांचे दोन दोनचे पूर्ण गट झाल्यास ती सम संख्या व सर्व खड्यांचे दोन दोनचे पूर्ण गट न झाल्यास ती विषम संख्या होय. या प्रमाणे विविध संख्या घेऊन सम विषम संख्या ठरविणे हा खेळ खेळता येईल. २. १,२,३,४,५,.....याप्रमाणे संख्याचीन्हे तुम्ही कोठे कोठे पाहली आहेत? अशी १ ते १० पर्यंतची आतरराष्ट्रीय संख्याचीन्हे व देवनागरी संख्याचीन्हे समोरासमोर लिहा.
चाचणी २				
इयत्ता ४ थी				
गुण : १०				
प्रश्न १ - खालील अंक एकदाच वापरून मोठ्यात मोठी व लहानात लहान चार अंकी संख्या तयार करा. (२) (३, ८, ५, ४)				
प्रश्न २ - खालील संख्येतील ६ या अंकाची स्थानिक किंमत लिहा. (२) १) ३५६४ २) ६४२३				
प्रश्न ३ - खालील संख्या विस्तारीत रूपात लिहा. (२) ३६०४				

प्रश्न ४ - कोणत्याही २ चार अंकी संख्या लिहा.

(२)

प्रश्न ५ - ६ ते ९ पर्यंतचे अंक आंतरराष्ट्रीय संख्या चिन्हात लिहा.

(२)

२	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.	बेरीज	येथे क्लिक करा	इयत्ता ४थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.१८ वरील उदाहरणे अभ्यासा. १.खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोड्यांची उभी व आडवी मांडणी करून बेरीज करा. २१५४+५४३१ ६२१४+२७५४ २६३१+६२६० १२३४+४३२१ २.खाली एक शाब्दिक उदाहरण दिलेले आहे तशा प्रकारची पाच शाब्दिक उदाहरणे बनवून सोडवा. उदा. बाबांनी दुकानातून ५४२१ रुपयाचा टिक्की व २३५४ रुपयाचा कुलर विकत घेतला तर बाबांना दुकानदाराला किती रुपये द्यावे लागतील?
३	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.	बेरीज	येथे क्लिक करा	इयत्ता ४थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.१९ व २० वरील उदाहरणे अभ्यासा. १.खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोड्यांची उभी व आडवी मांडणी करून बेरीज करा. ६३२५+६५४१ ८७४५+९६५८ ३६८७+४५९८ ४५८७+६५८९ २.खाली एक शाब्दिक उदाहरण दिलेले आहे तशा प्रकारची पाच शाब्दिक उदाहरणे बनवून सोडवा. उदा. एका गावात ४२८९ पुरुष व ३८७६ स्त्रिया आहेत तर त्या गावाची लोकसंख्या किती? ३.कोणतेही दोन अंक घेऊन त्याचे दोन अंक कार्ड बनवा. कोणतीही वही व पेन न वापरता त्यांची तोंडी बेरीज करा.अंक बदलून हाच खेळ सुरु ठेवा.

चाचणी ३

इयत्ता ४ थी

गुण : १०

प्रश्न १ - खालील बेरजा उभ्या मांडणीत करा.

(४)

1) ३६२४ + २३२०

- 2) ६८२५ + ४७७५
 3) ९३२० + २४२
 4) ६८५३ + १७४२ + ५६९

प्रश्न २ - खालील उदाहरणे सोडवा.

(४)

- 1) वणीताजवळ ७४२ मनी आहेत व मीनाजवळ ३६४ मनी आहेत तर दोघांजवळ एकूण किती मनी आहेत?
 2) महेशरावांनी ४३१५ रुपयांचा टेबल व २६९८ रुपयांची खुर्ची विकत घेतली, तर त्यांनी एकूण किती रुपयांची खरेदी केली?

प्रश्न ३ - ३००० व ४५०० या संख्या वापरून एक बेरजेचे शाब्दिक उदाहरण तयार करा.

(२)

४	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.	वजाबाकी	येथे क्लिक करा	इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.२३ व २४ वरील उदाहरणे अभ्यासा. १.खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोड्यांची उभी व आडवी मांडणी करून वजाबाकी करा. ८७५४-४५३२ ९८५४-६५२१ ७८६५-२३१४ ८६९७-४२३१ २.खाली एक शाब्दिक उदाहरण दिलेले आहे तशा प्रकारची पाच शाब्दिक उदाहरणे बनवून सोडवा. उदा. ताईला शाळेकडून ८५४६ रु.शिष्यवृत्ती मिळाली त्यातून ताईने ३२२१रु.ची पुस्तके व रजिस्टर खरेदी केले तर ताईजवळ किती रुपये शिल्लक राहिले?
---	---	---------	--------------------------------	---

माहे - ऑक्टोबर 2021

विषय - गणित

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
१	04.71.01 दैनंदिन जीवनात संख्यांवरील क्रियांचा वापर करतात.	वजाबाकी	येथे क्लिक करा	इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.२५ व २६ वरील उदाहरणे अभ्यासा. १.खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोड्यांची उभी व आडवी मांडणी करून वजाबाकी करा. ८२५१-२९८७ ७२५४-३९७४ ८३४२-४९७७ ९५६४-१८६७ २. खाली एक शाब्दिक उदाहरण दिलेले आहे तशा प्रकारची पाच शाब्दिक उदाहरणे बनवून सोडवा.

				उदा. ग्रामपंचायतने या महिन्यात ८२१३०.लोकवर्गणी जमा केली व त्यापैकी ६८७४०. गावातील दिवाबत्तीसाठी वापरले तर ग्रामपंचायतकडे किती लोकवर्गणी शिल्लक आहे?
२			येथे क्लिक करा	<p>इयत्ता ४ थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.२७ वरील उदाहरणे अभ्यासा.</p> <p>१.खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोड्यांची उभी मांडणी करून वजाबाकी करा.</p> <p>४२७१९ - २१६१८ ५६८२४ - ३२४६५ ७८२३५ - ४३७५९ ३४४२९ - १५२१९</p> <p>२.खाली दोन संख्या दिलेल्या आहे.त्यांचा उपयोग करून शाब्दिक उदाहरण तयार करून सोडवा.</p> <p>उदा. १८२१३, १६८७४जरुड गावात १८२१३ पुरुष व १६८७४ स्त्रिया आहेत, तर स्त्रियांपेक्षा पुरुष किती जास्त आहेत?वरील प्रमाणे पाच शाब्दिक उदाहरणे बनवून सोडवा</p> <p>.. ३.कोणतेही दोन अंक घेऊन त्याचे दोन अंक कार्ड बनवा. कोणतीही वही व पेन न वापरता त्यांची तोंडी वजाबाकी करा.अंक बदलून हाच खेळ सुरु ठेवा.</p>

चाचणी ४

गुण : १०

प्रश्न १ - खालील वजाबाकी उभ्या मांडणीने करा.

(२)

1) ४४४९ - २६४२

2) ३७५६ - १५८७

प्रश्न २ - वजाबाकी १२५० येईल अशी वजाबाकीची दोन उदाहरणे तयार करा.

(२)

प्रश्न ३ - ५००० व २३५० या संख्या वापरून वजाबाकीचे एक शाब्दिक उदाहरण तयार करा.

(२)

प्रश्न ४ - सोडवा.

(२)

३००० - १०५४६

प्रश्न ५ - वृक्ष संवर्धन आठवड्यात जरुड गावात १२४२३ झाडे लावली. त्यापैकी २१४ झाडे उन्हाणे वाळली. जर इतर सर्व झाडे जीवंत असतील तर जीवंत झाडे

किती?

(२)

३	04.71.03 2 व 3 अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात.	गुणाकार : भाग १	इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक येथे क्लिक करा	१. संख्येची पूर्ण दशक + एकक अशी विभागणी करा. उदा. 23 = 20 + 3 2.नाणी व नोटांचा वापर करून संख्येची पट करा. उदा. 23 × 4 = (23 ची 4 पट = 20 ची 4 पट + 3 ची 4 पट)
---	--	--------------------	--	---

			येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	$(20 \times 4) + (3 \times 4)$ $80 + 12 = 92$ 3. चौकट पद्धतीने गुणाकाराची मांडणी करून सोडवा. 23×4
४	04.71.03 2 व 3 अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात.	गुणाकार : भाग १	इयत्ता ४ थी विषय गणित पाठ्यपुस्तक ई-बालभारती लिंक येथे क्लिक करा दीक्षा CONTENT लिंक येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	१) तीन अंकी संख्येला एक अंकी संख्येने गुणणे. २) 100, 10 व 1 च्या नाणी व नोटांच्या मदतीने तीन अंकी संख्यांची पट करा. ३) पुरेसा सराव झाल्यानंतर साहित्य न वापरता संख्येची शतक, दशक व एकक अशी विभागणी करून पट करा. जसे - $342 \times 2 =$ $300 \times 2 + 40 \times 2 + 2 \times 2$ $600 + 48 + 4$ $= 652$ ४) वरील उदाहरची मांडणी चौकट पद्धतीने करा. ५) तीन अंकी संख्या गुणीला दोन अंकी संख्या अशी उदाहरणे चौकट पद्धतीने सोडवा. (पा.पु. पान क्र. ३१ वरील उदाहरणे सोडवा.) ६) दोन संख्या घेऊन त्यापासून गुणाकाराचे शाब्दिक उदाहरण तयार करण्याचा सराव करा. जसे - 75 व 5 उदा.जि. प. शाळा तारुबांधा येथे 75 विद्यार्थी आहेत. जर प्रत्येक विद्यार्थ्यास 5 रु. चा एक पेन द्यायचा असेल तर कमीतकमी किती रुपये लागतील? ७) इयत्ता ४थी पाठ्यपुस्तकाच्या लिंक चा वापर करून पान क्र.31 वरील उदाहरणे अभ्यासा.
चाचणी ५				
इयत्ता ४ थी		गुण : १०		
प्रश्न १ - खालील संख्येची पूर्ण दशक व पूर्ण एकक अशी विभागणी करा. (२) 1) ३७ 2) ९१ प्रश्न २ - खालील गुणाकार करा. (२) 1) ४ शतक \times ३ = 2) १० \times = २०००				

प्रश्न ३ - गुणाकार करा.

(२)

1) १२५×५

2) ४०८×६

प्रश्न ४ - चौकट पद्धतीने गुणाकार करा.

(२)

२४७×२३

प्रश्न ५ - एका दसराची किंमत ३१५ रुपये आहे, तर अशा ५ दसराची किंमत किती?

(२)

Unit one

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
August 2021 Week -3	(4.17.3) Enjoys and recites poems, songs, and rhymes with proper actions, rhythm, and appropriate expressions.	1.An Action Song	Click here	<p>Download “My English Book Four” using the given link.</p> <p>http://cart.ebalbharati.in/BalBooks/ebook.aspx</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listen to the poem on the DIKSHA App link. • Watch the video of the action song by using Diksha App. <p>Enjoy and recite poems with proper actions, rhythm and appropriate expressions.</p>
August 2021 Week -3	(4.17.5) Responds and follows simple instructions/ announcements/ requests in English and acts accordingly	2.1 Circles -1	Click here	<ul style="list-style-type: none"> • Watch the video. <p>Listen to the instructions given in the video and act accordingly.</p>
August 2021 Week -3	(4.17.17) Participates in conversations and speaks briefly on a familiar topic.	2.2 (Listen ,learn and speak)	Click here	<ul style="list-style-type: none"> • Participate in a conversation and speak briefly on a familiar topic with parents. • Listen to the English dialogues from a variety of sources such as T.V., Mobile, etc. • Talk about day-to-day life experiences with parents in English language.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
August 2021 Week -3	(4.17.17) Participates in conversations and speaks briefly on a familiar topic.	3.Words from letters	Click here	<ul style="list-style-type: none"> • Read the names of letters. • Make bookmarks using a card sheet. • Make pieces of paper and write letters on them. By using these letters, form meaningful words. • Write the names of family members using the pieces, which were made in the second activity.

				<p>Collect different words from the newspapers or from other resources and read aloud.</p> <p>Activity 1 ,& 4 is for SELF STUDY</p>
<p>August 2021 Week -3</p>	<p>The learner (4.17.5) Responds, follows simple instructions / announcements / requests in English, and acts accordingly.</p>	<p>4. A garden of words</p>	<p>Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Watch the video of ‘A Garden of words.’ ● Write down any ten words, which were shown in the video to make their own sentences using them. <p>Sing any line from any poem they know from the words which they have learned from this lesson.</p> <p>Activity 2 is for SELF STUDY</p>
<p>August 2021 Week -4</p>	<p>The learner (4.17.5) Responds and follows simple instructions/ announcements/ requests in English and acts accordingly</p>	<p>5. One at a time</p>	<p>Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Watch the video of ‘One At A Time’. ● Make a chart of ‘One and Many’. For e.g. one tree – many trees. ● Activity 3 & 4 is for SELF STUDY
<p>August 2021 Week -4</p>	<p>The learner (4.17.17) Participates in conversations and speaks briefly on a familiar topic.</p>	<p>6.Four things about me</p>	<p>Click here</p>	<p>Watch the video of “Four Things About Me”</p> <p>Talk about themselvesyourself in front of theiryour teachers/ _parents/ family members.</p> <p>Frame the sentences using the phrases as I am__, I like __, I have __, I can __, etc.</p> <p>Write the above sentences and say aloud.</p>
<p>August 2021 Week -4</p>	<p>The learner (4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.</p>	<p>7. Raindrops</p>	<p>Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Listen to the poem on this link. ● Watch the video of the poem using Diksha App ● Enjoy and recite poems with proper actions, rhythm, and appropriate expressions. Read aloud sound words.

--	--	--	--	--

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
September 2021 Week -1	<p>The learner (4.17.9) Guesses the meaning of words, phrases, and sentences from the context.</p> <p>(4.17.8) Tells/shares jokes and riddles in English for entertainment.</p>	8. A Guessing Game	Click here	<p>Watch the video of 'A Guessing Game.'</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Listen carefully and guess the riddles with the help of pictures in the textbook. ● Try to make riddles and ask to your family members in English.
September 2021 Week -1	<p>The learner (4.17.4) Participates and enacts in role play, short skits, playlets with interest.</p>	9. In the park	Click here	<ul style="list-style-type: none"> ● Watch the video of " In the park" ● Participate and enact in role play, skit.
September 2021	<p>The learner</p>	10. Action words	Click here	<ul style="list-style-type: none"> ● Watch the video of " Action words and phrases"

Week -1	(4.17.4) Responds and follows simple instructions/ announcements/ requests in English and acts accordingly.	and phrases	Make meaningful sentences using words given on page no.14 of the textbook.
---------	---	-------------	--

Activity Sheet -1

Que -1 Match the letters.

A D Y R T U I W E B M X S

Y A D T U R E W I M X S B

Que - 2 Circle three letter words only.

five too I take ten men come two

Que -3 Read following words loudly.

Priya sweets two circle take rice

English

Rain drops white green Ishan Didi Row

Que -4 Look at following and write one or many .

1) ----- OOO

2) ----- ****

2) ----- @

4) ----- ??

Que -5 Use following and tell us about yourself to family members.

1) I am -----

2) I like -----

3) I have -----

4) I can -----

Que -6

My name is -----

My father's name is -----

My mother's name is -----

My friend's name is -----

इयत्ता -४ थी

विषय - इंग्रजी

Unit two

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
September 2021 Week -2	The learner (4.17.3) Enjoys and recites poems, songs, and rhymes with proper actions, rhythm, and appropriate expressions.	11. Row your boat	Click here	<ul style="list-style-type: none">• Watch the video of "Row your Boat"• Enjoy and recite the poem with proper actions, rhythm, and appropriate expressions.• Find rhyming words for words used in the poem like row, boat, stream, dream, etc. Share the rhyming words with your friends and family members.

				<p>Activity 2 is for SELF STUDY</p>
September week 2	<p>The learner – (4.17.4) Responds and follows simple instructions/ announcements/ requests in English and acts accordingly.</p>	12. A Garden of Words	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of “Garden of Words “ 2. Read the Unit 2, ‘A Garden of Words’, Page no. 16 3. Find and copy the words that ends with letter y, d, e and make words from them. <p>Activity 2 is for SELF STUDY</p>
September week 2	<p>The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc.in English and follows the meaning.</p>	13. The Hare and the Tortoise.	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘The Hare and the Tortoise’. 2. Perform role-play of the given story of The Hare and The Tortoise. <p>Activity 2 , 3 & Categories is for SELF STUDY</p>
September week 3	<p>The learner – (4.17.9) Guesses the meaning of words, phrase sentence from the context and solve simple crossword puzzles, build word chain etc.</p>	14. Categories	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of categories. 2. Make a categories chart and fill all the columns for all the letter from “a” to ‘z” 3. Find words and complete chart on page -20 (Self Study)
September week 3	<p>The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc. in English and follows the meaning.</p>	15. To The Market	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘To the Market’. 2. Listen and repeat the poem. 3. Look at the pictures on page no. 21. Use them to add more

				lines to the poem. You may also make up more lines on your own.
September week 3	The learner – (4.17.6) Listens and responds attentively to stories, narrations, descriptions etc.in English and follows the meaning.	5. Munnu’s Maths’	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘Munnu’s Maths’ 2. Listen carefully and say the words for the picture at the right time. 3. List the things, which are bought from the market with their measures. e.g. Tomatoes: 2 kilogram (kg), Oil: 1 liter (l), etc. <p>4) Make a list of things as many things as you can using table .(page -23)</p> <p>5) Make a shopping list of 10 things . (page-23)</p> <p>SELF STUDY</p>
September week 4	The learner- (4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest. (4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.	17. Circles-2	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1.watch the video of “circles-2” 2. Listen carefully and practice the dialogues with proper actions.
September week 4	The learner- (4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest. (4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.	18. A Team of Workers’	Click here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Watch the video of ‘A Team of Workers’ 2. Enact the play. <p>3 . Read the following words. From the lesson ,find rhyming words for each.(SELF STUDY)</p> <p>4) List the names of all the body parts in this play.</p> <p>SELF STUDY</p>

September week 4	The learner- (4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest. (4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions	19. Fresh Food	Click here	1. Watch the video of the poem 'Fresh Food'. 2. Listen, repeat and sing the poem. 2. Using the words from this poem, make different stanzas.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
September week 4	4.17.14 – Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed on the classroom walls, notice boards, in posters and in advertisements. 4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.	In a Biscuit factory	1) click here 2) click here	1) Watch video carefully and read the lesson loudly. 2) Try to find steps of biscuit making. . 3) Try to read names of biscuits at your home .
October Week -1	4.17.5 Responds and follows simple instructions / announcements / requests in English and acts accordingly. 4.17.17 Participates in a conversation and speaks briefly on a familiar topic.	Let's talk	1) click here 2) click here	1) Watch video carefully and try to speak with your family members/ friends. 2) Collecting English Words - on page -32 SELF STUDY.

Activity Sheet -2

Unit two

Que – 1 Read and copy.

1) Get a recipe.

2) Life is but a dream .

2) You are so slow .

Que -2 Write rhyming words for following.

- 1) row ----- 2) fry - -----
2) take - ----- 4) bite - -----

Que -3 Complete following table .

Categories / first Letter	Something we Eat or drink	An Animal	A Thing	An Action
a				
b				
c				
d				
e				
w	watermelon	wolf	watch	wipe

Que - 4 Write names of body parts. (any four)

- 1) ----- 2) -----

3) ----- 4) -----

Que -5 Collect biscuits wrapper and write their names.

- 1) ----- 2) -----

Que -6 make a shopping list of any five things.

- 1) ----- 2) -----
3) ----- 4) -----
5) -----

Unit three

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
October Week -1	4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.	Time Poems	1) click here 2) click here	1) Listen, repeat and enjoy the poem. 2) Copy any poem of your choice in good handwriting and draw suitable pictures for it. SELF STUDY
October Week -1	4.17.10 Reads and finds the meaning of new words from a dictionary for reference. Looks up the spelling of words from a dictionary.	A Garden of Words	1) click here	1) Watch video carefully and read Garden of Words on page 34 2) Complete sentences using words given in the table. 1) Find the following words in table. Think of other words you know that rhyme with the following words. Write down the rhyming words. – all , met , cock (SELF STUDY) 2) Find and copy the names of birds and animals 5) Find the words that have – o,ck,ng,d,se,ea,ou SELF STUDY
October Week -1	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed. (4.17.4)Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.	The Sky is falling!	1) click here 2) click here 3) click here	1) Watch video carefully and enact play at home. 2) Read the story loudly.
October Week -2	(4.17.4)Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.	Responses	1) click here 2) click here	1) Watch video, use the sentences, and enact. 2) Try to use it with your friends.
October Week -2	4.17.5 Responds and follows simple instructions / announcements /requests in English and acts accordingly. 4.17.21 Writes a continuous and meaningful passage.	A Recipe	1) click here 2) click here	1) Watch video and then number the sentences properly. 2) Write all sentences in your notebook with sequence. 3) Ask recipe of Making Pohe to your mother.

October Week -2	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed. 4.17.16 – Understands and use proper greetings and farewells.	Something Special	1) click here 2) click here	1) watch video carefully and try to do it yourself. 2) Read lesson loudly. SELF STUDY 1) Make a list of things in your classroom. 2) List ten things you see at home. SELF STUDY

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
October Week -3	4.17.16 – Understands and use proper greetings and farewells. 4.17.14 – Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed on the classroom walls, notice boards, in posters and in advertisements.	From the Post box – 1	1) click here 2) click here	1) Watch video carefully then read all messages . 2) Try to write your own messages . 3) Prepare POST BOX for your classroom. (Project)
October Week -3	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.	How Birds Fly	1) click here 2) click here	1) Watch video carefully and read aloud.
October Week -3	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed. 4.17.3) Enjoys and recites poems, songs and rhymes with proper actions, rhythm and appropriate expressions.	Little Brown Sparrows	1) click here 2) click here	1) Click on link and enjoy the poem. 2) Recite the poem. 3) Tell how you can to invite following in 1-2 sentences. A little pup , a kitten, a squirrel (Page – 44)
October Week -4	(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest. 4.17.17 Participates in a conversation and speaks briefly on a familiar topic.	Circles – 3	1) click here 2) click here	1) Use given link and watch video carefully. 2) Enact with your friends. 3) Use all sentences with your family members. 4)
October Week -4	(4.17.4) Participates and enacts in role-play, short skits, playlets with interest.	Namita Didi's Timetable	1) click here 2) click here	1) Watch video carefully and enact.

	4.17.7 Reads English seen in the surroundings with understanding and reasonable speed.		3) click here	2) Try to write your timetable SELF STUDY 1) Listen to the time and mime what Namita does at that time. For --- SELF STUDY
October Week -4		Revision	<p>1) The hare and the Tortoise Click here</p> <p>To the Market Click here</p> <p>Munnu's Maths Click here</p> <p>A Team of Workers Click here</p> <p>In a Biscuit factory Click here</p> <p>Click here</p> <p>A Garden of Words Click here</p> <p>The Sky is falling! Click here 1</p> <p>Click here 2</p> <p>A Recipe Click here -1 Click here -2</p> <p>How Birds Fly Click here 1</p> <p>Click here -2</p> <p>Circles – 3 Click here</p> <p>Namita Didi's Timetable</p>	<p>Click on given links - watch carefully and do practice.</p> <p>Click on given links - watch carefully and do practice.</p>
October Week -4		Revision		

			Click here	

इयत्ता – चौथी

विषय – परिसर अभ्यास ?

महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पती क्रमांक	अध्यापनाचे स्रोत	विद्यार्थी कृती
जून	1 जुलै ते 15 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 7 चाचणी 1				
जुलै	16 जुलै ते 30 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 8 ते 17 चाचणी 2				
	31 जुलै ते 14 ऑगस्ट	कृतिपत्रिका क्रमांक 18 ते 25 चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
ऑगस्ट	3	१. प्राण्यांचा जीवनक्रम	रुपांतरण, फुलपाखरांमधील रुपांतरण	04.95A.01 व 04.95A.07	https://bit.ly/3y47BIJ	फुलपाखरांचे चित्र वहीमध्ये काढा व रंगवा.
ऑगस्ट	3	१. प्राण्यांचा जीवनक्रम	फुलपाखरांमधील अवस्था	04.95A.01 व 04.95A.07	https://bit.ly/3x5aeDB	पालकांच्या मदतीने फुलपाखरातील वाढीच्या अवस्था अभ्यासा.
ऑगस्ट	3	१. प्राण्यांचा जीवनक्रम	घटक चाचणी	१) अंडी देणाऱ्या प्राण्यांची नावे लिहा. २) प्राणी व त्यांची पिल्ले यांच्यात सारखेपणा असतो त्यांची यादी करा. ३) खालीलपैकी कोणता प्राणी अंडी देत नाही त्याला गोल करा. मासे, बेडूक, शेळी, साप ४) फुलपाखराच्या वाढीच्या अवस्था कोणत्या? ५) चूक की बरोबर ते सांगा. अ) गाईचे वासरू अंड्यातून बाहेर येते. ब) अंड्यातून फुलपाखराचे सुरुवात बाहेर पडतात तेव्हा त्याला खूप भूक असते.		

ऑगस्ट	4	२. सजीवांचे परस्परांशी नाते	ऋतुमानाप्रमाणे सजीवामध्ये होत जाणारे बदल	04.95A.02 व 04.95A.03	https://bit.ly/3w5xrnH	1. तुमच्या परिसरातील कोणत्याही वनस्पतींमध्ये ऋतुमानाप्रमाणे कसे बदल होत जातात यांच्या नोंदी करा. 2. पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र.8 वरील प्रयोग करून पहा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.
ऑगस्ट	4	२. सजीवांचे परस्परांशी नाते	घटक चाचणी	१) तुमच्या परिसरातील विविध औषधी वनस्पतींची नावे लिहा. २) कोणत्या गरजा परिसरातूनच पूर्ण होतात? ३) गवताळ प्रदेशात खालील पैकी कोणते प्राणी राहत नाही त्याला गोल करा. वाघ, हरीण, हत्ती, कुत्रा, ससा ४) वृक्षवासी प्राणी कोणाला म्हटले जाते? ५) प्राण्यांचा वनस्पतींना कोणता फायदा होतो? ६) महाराष्ट्रात पुढील ठिकाणे कोणत्या फळासाठी प्रसिद्ध आहेत? नागपूर, घोलवड, सासवड, देवगड, जळगाव		
ऑगस्ट	4	३. साठवण पाण्याची	साठवण पाण्याची व पिण्याच्या पाण्याची काळजी	04.95A.05 व 04.95A.13	https://bit.ly/3haFHxB	1. पाण्याचा काटकसरीने कसा वापर करता येईल याची वहीमध्ये यादी तयार करा. 2. पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. 16 वरील करून पहा कृती 1 व कृती 2 करा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.
ऑगस्ट	4	३. साठवण पाण्याची	घटक चाचणी	१. आपल्याला मिळणारे सर्व पाणी कोठून येते? २. पारंपरिक पद्धतीने पाणी कशात साठवले जायचे? ३. नदीवर धरण बांधल्यामुळे काय फायदा होतो? ४. पाणीटंचाई असलेल्या भागात पाणी कसे साठवता येईल? ५. पाण्याचा आपण सर्वांनी काटकसरीने वापर करायला हवा, याचे कारण काय आहे? ६. नद्या, तलाव यांतील पाणी कशामुळे दूषित होते ? ७. विंधन विहिरी म्हणजे काय? त्याचा उपयोग कसा होतो?		
ऑगस्ट	5	४. पिण्याचे पाणी	निर्धोक पाणी	04.95A.05 व	https://bit.ly/35TW1xk	1. तुमच्या घरातील पिण्या/चे पाणी अस्वच्छ

				04.95A.13		असेल तर ते शुद्ध व स्वच्छ करण्यासाठी तुम्ही कोणता उपाय कराल? त्याची नोंद वहीमध्ये ठेवा . 2. तुमच्या घरात उपलब्ध असलेल्या साहित्याचा वापर करून पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. २०, पान क्र.२१ व पान क्र.२२ वरील प्रयोग करून पहा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.
ऑगस्ट	5	४. पिण्याचे पाणी	घटक चाचणी	१.खालील पैकी कोणत्या वस्तू पाण्यावर तरंगतात व कोणत्या पाण्यात बुडतात? (खिळा, शेंगांची टरफले, खोड रबर, दगड, पाने, पेन्सिल, कर्कटक, प्लास्टिकची पट्टी) २.द्रावण म्हणजे काय? ३.स्वयंपाकघरातील कोणकोणते पदार्थ पाण्यात विरघळतात? ४.समुद्राचे पाणी खारट का असते? ५.सोडा वाॅटर मध्ये -----वायू विरघळवलेला असतो. ६.पाण्यात-----मिसळल्यामुळे पाणी गढूळ होते. ७.पिण्याचे पाणी उकळून पिणे का गरजेचे आहे? ८.पाणी निर्धोक करण्यासाठी हल्ली कोणकोणती साधने वापरतात?		
सप्टेंबर	1	५. घरोघरी पाणी	पिण्याच्या पाण्याची काळजी गावचा पाणीपुरवठा	04.95A.05 व 04.95A.13	https://bit.ly/2U9mTXG	1. पाण्याचा काटकसरीने वापर करण्यासाठी तुम्ही कोणती काळजी घेता त्याची नोंद ठेवा. 2. तुमच्या घरात उपलब्ध असलेल्या साहित्याचा वापर करून पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. २९ , पान क्र.३३ वरील प्रयोग करून पहा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.
सप्टेंबर	1	५. घरोघरी पाणी	घटक चाचणी	१.योग्य की अयोग्य ते सांगा. a) भाज्या, फळे धुवून उरलेले पाणी राजू बागेतील झाडांना घालतो. b) अमेय पाणपोईतील पाणी पिताना नळाला तोंड लावतो. २.आपल्या घरी पाणी साठवण्यासाठी आपण कोणकोणती साधने वापरतो? ३.दुष्काळी भागात पाणी साठवण्यासाठी काय उपाययोजना करतात? ४.सार्वजनिक नळ नादुरुस्त झाल्यामुळे पाणी सतत वाया जात आहे, तर तुम्ही काय कराल?		

				५. नळाद्वारे घरोघरी पाणी पोहोचवल्याने कोणते फायदे होतात ? ६. जलशुद्धीकरण केंद्रात काय केले जाते ?		
सप्टेंबर	2	६. अन्नातील विविधता	प्रदेशानुसार अन्नातील विविधता	04.95A.05 , 04.95A.13 व 04.95A.15	https://bit.ly/2U5C1Fw	1. कोणत्या ऋतू मध्ये कोणती फळे येतात याची यादी करून वहीमध्ये नोंदवा. 2. तुमच्या घरात उपलब्ध असलेल्या साहित्याचा वापर करून पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ३६ , पान क्र. ३८ वरील कृती करून पहा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.
सप्टेंबर	2	६. अन्नातील विविधता	घटक चाचणी	१. तुमच्या घरी कोणकोणते पदार्थ बनविले जातात? २. आपण कोणते पदार्थ कच्चे खातो? ३. मध्यम पावसाच्या प्रदेशात कोणती पिके घेतात? ४. उन्हाळा ऋतूत कोणती फळे येतात? ५. संत्रा बर्फी कोणत्या जिल्ह्यात बनविली जाते? ६. पिक चांगले येण्यासाठी कशाची गरज असते? ७. वेगवेगळ्या प्रदेशात लोकांचा आहार का बदलत जातो?		
सप्टेंबर	3	७. आहाराची पौष्टिकता	प्रमुख अन्नपदार्थ, अन्नपदार्थातील विविधता, अन्नपदार्थातील पौष्टिकता टिकवणे	04.95A.05 व 04.95A.13	https://bit.ly/3w1VJPq	1. शिजवून खाणारे अन्नपदार्थ व कच्चे खाल्ले जाणारे अन्नपदार्थ याची यादी करून वहीमध्ये नोंद करा. 2. पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ४६ वरील निरीक्षण करा.
सप्टेंबर	4	७. आहाराची पौष्टिकता	अन्नपदार्थातील पौष्टिकता टिकवणे	04.95A.05 व 04.95A.13	https://bit.ly/3x5am63	1. अन्नपदार्थाची पौष्टिकता टिकून राहण्यासाठी कोणकोणते उपाय करता येतील त्यांची यादी करून वहीमध्ये लिहा. 2. तुमच्या घरात उपलब्ध असलेल्या साहित्याचा वापर करून पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ४७ वरील विविध चवींचा आस्वाद हा प्रयोग करून पहा व वहीमध्ये नोंद ठेवा.

सप्टेंबर	4	७. आहाराची पौष्टिकता	घटक चाचणी	<p>१. आपण ऊसापासून काय बनवितो?</p> <p>२. कोणती फळे सालासकट खावीत?</p> <p>३. जिभेवर असणाऱ्या उंचवट्यांना काय म्हणतात?</p> <p>४. आंबट, कडू, गोड, तिखट असणाऱ्या पदार्थांची प्रत्येकी २ नावे लिहा.</p> <p>५. तुमच्या आहारात कोणत्या मोड आलेल्या कडधान्यांचा वापर कराल?</p> <p>६. आईने तुला बाजारातून आणलेली भाजी चिरण्यास सांगितली तर तू ते काम कशा प्रकारे करशील ते सांग.</p> <p>७. अन्न शिजवताना कोणती काळजी घ्यावी ते लिही.</p>		
सप्टेंबर	5	८. मोलाचे अन्न	भाकरीची गोष्ट , इतर अन्नपदार्थ	04.95A.05 व 04.95A.13	https://bit.ly/2UaLRpl	<p>1. शेतीच्या कामामध्ये कोणकोणत्या प्रकारची कामे करावी लागतात याविषयी पालकांना विचारून प्रत्येक कामाविषयीची माहिती थोडक्यात वहीमध्ये लिहून ठेवा.</p> <p>2. तुमच्या घरात उपलब्ध असलेल्या साहित्याचा वापर करून पालकांच्या मदतीने पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ५२ वरील प्रयोग करून पहा.</p>
सप्टेंबर	5	८. मोलाचे अन्न	घटक चाचणी	<p>१. जंगलातून आपल्याला कोणती फळे मिळतात?</p> <p>२. खळे कशाला म्हणतात?</p> <p>३. शेतीची मशागत करण्यासाठी कोणती यंत्रे वापरतात?</p> <p>४. शेतात गोफण का फिरवली जाते?</p> <p>५. अन्नाची नासाडी टाळण्यासाठी तुम्ही काय कराल ?</p> <p>६. शेतीच्या कामांचा योग्य क्रम लावा. (मळणी, कापणी, नांगरणी, लावणी, पेरणी, उफणणी)</p> <p>७. तुमच्या परिसरात कोणती पिके घेतली जातात?</p>		
ऑक्टोबर	1	९. हवा	हवेचे अस्तित्व	04.95A.09	https://bit.ly/2U9TfRP	1.पाठ्यपुस्तक पान.क्रं.57 वरील कृती करून पहा.
ऑक्टोबर	2	९. हवा	हवेचे अस्तित्व	04.95A.09	https://bit.ly/3x6u9C8	1.रोजच्या वापरातील कोणकोणत्या वस्तूंमध्ये हवा दाबून भरलेली असते ते वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2	९. हवा	घटक चाचणी	१.सोडावॉटरमधून बाहेर पडणारा वायू कोणता?		

				<p>२.हवेतील ज्वलनास मदत करणारा वायू कोणता? ३.हवेत असणाऱ्या वायू घटकांची नावे सांगा. ४.वातावरण म्हणजे काय? ५.हवेत सर्वाधिक प्रमाणात असणाऱ्या वायूचे नाव सांगा. ६.गिर्यारोहक आपल्यासोबत ऑक्सीजन सिलेंडर का नेतात ?</p>		
ऑक्टोबर	3	१०. वस्त्र	वस्त्राचे प्रकार	04.95A.05 , 04.95A.06 व 04.95A.08	https://bit.ly/3603wmx	1. तुमच्या रोजच्या वापरातील वस्त्रांच्या प्रकाराचे नमुने जमा करा.
ऑक्टोबर	4	१०. वस्त्र	वस्त्राचे महत्त्व	04.95A.05 , 04.95A.06 व 04.95A.08	https://bit.ly/3y1ObOq	हवामानानुसार कपड्यांमध्ये आपण कोणते बदल करतो व का करतो ? ते कारणासहित वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	4	१०. वस्त्र	घटक चाचणी	<p>१.लोकर ----- या प्राण्यापासून मिळते. २.कापड तयार करण्यासाठी लागणारा धागा कोणकोणत्या वनस्पतींपासून मिळतो? ३.स्वच्छ कपडे घालणे आरोग्याच्या दृष्टीने का महत्वाचे आहे? ४.कपडे धुण्यासाठी तुमची आई घरी काय काय वापरते ? ५.आपल्या घरातील जुन्या कपड्यांचा कसा वापर करता येईल? ६. खालीलपैकी कपडे धुण्याचे कोणते पदार्थ नैसर्गिक आहेत, त्यांना गोल करा. (रिठा, डिटर्जंट पावडर, हिंगणबेट, लिक्विड सोप, चुनखडी,साबण, सोडा,) ७.हवामानानुसार कपड्यांमध्ये कोणते बदल करतात? ८.रेशीम कापड तयार करण्यासाठी लागणारा धागा कशापासून मिळतो?</p>		
ऑक्टोबर	5	११. पाहू तरी शरीराच्या आत	शरीरातील आंतरेंद्रिय व हृदय	04.95A.01 व 04.95A.07	https://bit.ly/3dnuCb8	कोणकोणत्या अवयवांना ज्ञानेंद्रिये म्हणतात? त्या अवयवांना ज्ञानेंद्रिये का म्हणतात? वहीमध्ये लिहा.

इयत्ता : चौथी माहे : २०२१

(संबंधित इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक pdf लिंक)

<https://diksha.gov.in/get/dial/CJPU62>

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती / क्षमता विधाने	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
शिवछत्रपती(परिसर अभ्यास भाग-२)	ऑगस्ट-तिसरा आठवडा	१.शिवजन्मापूर्वीचा महाराष्ट्र		(शिवजन्मापूर्वीचा महाराष्ट्र या पाठाचे प्रकटवाचन) (पाठाची प्रस्तावना) https://bit.ly/3cF9t9 https://bit.ly/2MFefsF (शिवाजी महाराज) https://bit.ly/2AGhkX0 (निजामशहा आणि आदिलशहा)	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक १.शिवजन्मापूर्वीचा महाराष्ट्र या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. शिवाजी महाराज यांच्याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. निजामशहा व आदिलशहा याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम पाठात आलेल्या सुलतानाची यादी करा.
	ऑगस्ट- चौथा आठवडा	२. संतांची कामगिरी			पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक २.संतांची कामगिरी हा पाठ वाचण्यास सांगणे.

			<p>(पाठाचे प्रकटवाचन) https://bit.ly/2Y5fnLH</p> <p>(पाठाची प्रस्तावना) https://bit.ly/3gTN23D</p> <p>(संत ज्ञानेश्वर) https://bit.ly/3eZtYPJ</p> <p>(संत एकनाथ) https://bit.ly/2XCJefv</p> <p>(संत तुकाराम) https://bit.ly/2ALsU2O</p> <p>(संत रामदास) https://bit.ly/2XDWX5N</p> <p>संत नामदेव)</p>	<p>पाठाचे प्रकटवाचन ऐकण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संत ज्ञानेश्वर यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संत एकनाथ यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संत तुकाराम यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संत रामदास यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संत नामदेव यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>पाठात आलेल्या संतांची नावे लिहा. व या संतांचे जनस्थळ शोधण्याचा प्रयत्न करा.</p>
--	--	--	---	--

				https://bit.ly/3h9PhzY	
	सप्टेंबर-पहिला आठवडा	३. मराठा- सरदार भोसल्यांचे कर्तबगार घराणे		<p>(मराठा सरदार -भोसल्यांचे कर्तबगार घराणे)</p> <p>https://bit.ly/2z92JTv</p> <p>(पाठाची प्रस्तावना)</p> <p>https://bit.ly/3f25V2F</p> <p>(शौर्याची परंपरा)</p> <p>https://bit.ly/2AEOUMV</p> <p>(शहाजीराजे)</p> <p>https://bit.ly/37aqPcX</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ३.मराठा सरदार-भोसल्यांचे कर्तबगार घराणे या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>मराठा सरदार -भोसल्यांचे कर्तबगार घराणे बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लीक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लीक करण्यास सांगणे.</p> <p>शौर्याची परंपराबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लीक करण्यास सांगणे.</p> <p>शहाजीराजे यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लीक करण्यास सांगणे.</p> <p>वेरुळचे भोसले यांच्याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लीक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती</p> <p>महाराष्ट्राच्या नकाशात अहमदनगर, फलटण,वेरुळ,सुपे ही ठिकाणे दाखवा.</p> <p>या पाठात आलेले राजघराणे व प्रदेश यांची यादी करा.जसे;जावळीचे-मोरे....</p>

				(वेरुळचे भोसले) https://bit.ly/374C4nr	पाठात आलेल्या सरदार,राजे,सुलतान यांची यादी करा.
	सप्टेंबर- दुसरा आठवडा	४. शिवरायांचे बालपण	04.95B.04 गटात एकत्र काम करत असताना एकमेकांविषयी आस्था, समानाभूती व नेतृत्व गुण या बाबींमध्ये पुढाकार घेतात.व सक्रिय सहभाग घेतात. उदा. वर्गातील, वर्गाबाहेर, स्थानिक/समकालीन उपक्रम आणि खेळ तसेच वनस्पतींची काळजी घेणे, पशु - पक्ष्यांना खायला देणे, भोवतालच्या वस्तू/ वडीलघारे/ दिव्यांग यांच्यासाठी प्रकल्प करणे /भूमिका करतात.	(पाठाचे प्रकटवाचन) https://bit.ly/3dDpttD (प्रस्तावना-शिवजन्म) https://bit.ly/2UiFcXo (शिवरायांचे बालपण) https://bit.ly/2Y54hpI (शहाजीराजे मुघल बदशाहीकडे) https://bit.ly/2XDKEdr	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ४.शिवरायांचे बालपण हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठाचे प्रकट वाचन ऐकण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. प्रस्तावना-शिवजन्म माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. शिवरायांचे बालपण बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. शहाजीराजे मुघल बादशाहीकडे याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. नव्या निजामशाहीची स्थापन बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. जिजाबाई व शिवराय कर्नाटकात गेले याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				<p>(नव्या निजामशाहीची स्थापना)</p> <p>https://bit.ly/2XB76Qs</p> <p>(जिजाबाई व शिवराय कर्नाटकात)</p> <p>https://bit.ly/2Ucv7eE</p>	<p>कृती</p> <p>शिवराय लहानपणी कोणते खेळ खेळत होते.</p> <p>तुम्ही कोणकोणते खेळ खेळतात त्यांची नावे लिहा. व तुमच्या आवडत्या खेळाची माहिती लिहा.</p> <p>तुम्ही आतापर्यंत एखादा किल्ला पहिला असल्यास त्याची माहिती लिहा.</p> <p>तुमची दररोजची दिनचर्या कशी असते ते लिहा. उदा. किती वाजता उठतात....</p> <p>तुमच्या वाढदिवसानिमित्त तुम्ही कोणता संकल्प करता.</p>
	सप्टेंबर-तिसरा आठवडा	५. शिवरायांचे शिक्षण		<p>(प्रस्तावना, शिवरायांच्या शिक्षणास प्रारंभ)</p> <p>https://bit.ly/2UgwtFi</p> <p>(पुण्याचा कायापालट)</p> <p>https://bit.ly/2Y9eBNE</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ५. शिवरायांचे शिक्षण या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना व शिवरायांच्या शिक्षणास प्रारंभ याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पुण्याचा कायापालट याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>दादोजी कोंडदेवांची कामगिरी व शिवरायांचे शिक्षण याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				<p>(दादोजी कोंडदेवाची कामगिरी, शिवरायांचे शिक्षण)</p> <p>https://bit.ly/30cCCGa</p> <p>(वीरमाता जिजाबाईची शिवरायांना शिकवण)</p> <p>https://bit.ly/3dzk0nL</p> <p>(शिवरायांचा नवा अंमल, शिवरायांचा विवाह)</p> <p>https://bit.ly/3cAerEp</p>	<p>वीरमाता जिजाबाईची शिवरायांना दिलेली शिकवण याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शिवरायांचा नवा अंमल व शिवरायांचा विवाह याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>तुम्ही शाळेव्यतिरिक्त बाहेर कोणते शिक्षण घेता.</p> <p>लढाई प्रसंगी कोणत्या प्राण्यांचा उपयोग/वापर होतो त्यांची यादी करा.</p> <p>लढाई प्रसंगी कोणते युद्धसाहित्य वापरले जाते त्यांची यादी करा.</p> <p>पारंपरिक खेळांची यादी करा.</p>
	सप्टेंबर-चौथा आठवडा	६. स्वराज्य स्थापनेची प्रतिज्ञा	04.95B.04 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या व्यक्तिमत्व मधील विविध स्फूर्तीदायी घटना सांगतात.	<p>(प्रस्तावना)</p> <p>https://bit.ly/2zcfDA8</p> <p>(स्वराज्याची शपथ)</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ६. स्वराज्यस्थापनेची प्रतिज्ञा या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>स्वराज्याची शपथ बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

			<p>https://bit.ly/2XFtKMJ</p> <p>(मावळ खोऱ्यातील जमवाजमव)</p> <p>https://bit.ly/2MyF3Lt</p> <p>(मावळांतील सोबती)</p> <p>https://bit.ly/2MAPVIM</p> <p>(शिवरायांची राजमुद्रा)</p> <p>https://bit.ly/3eWCDCl</p>	<p>मावळ खोऱ्यातील जमवाजमव याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>मावळांतील सोबती बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शिवरायांच्या राजमुद्रे बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठात आलेल्या शिवरायांच्या संवडगड्याची नावे शोधा.</p> <p>शिवरायांच्या राजमुद्रेचे चित्र काढण्याचा प्रयत्न करा.</p> <p>राजमुद्रेवरील संदेश मातीवरती कोरा.</p>
	ऑक्टोबर-पहिला आठवडा	७. स्वराज्याचे तोरण बांधले	<p>(प्रस्तावना)</p> <p>https://bit.ly/2MDclZy</p> <p>(स्वराज्याची पहिली राजधानी)</p> <p>https://bit.ly/3h0pc6g</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ७.स्वराज्याचे तोरण बांधले या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>स्वराज्याची पहिली राजधानी याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शिवरायांचे चातुर्या बद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				<p>(शिवरायांचे चातुर्य)</p> <p>https://bit.ly/2AEQbUd</p> <p>(स्वराज्याची नौबत झडली)</p> <p>https://bit.ly/2BEw9tA</p> <p>(भवानीमातेचा आशीर्वाद)</p> <p>https://bit.ly/3h2pV6K</p>	<p>स्वराज्याची नौबत झडली बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भवानी मातेचे आशीर्वाद याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>पाठात आलेली किल्ल्यांची/गडांची नावे शोधा.</p> <p>महाराष्ट्रावर सत्ता गाजवणाऱ्या सत्ताची नावे लिहा.</p>
	ऑक्टोबर- दुसरा आठवडा	८. स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त		<p>(प्रस्तावना)</p> <p>https://bit.ly/2XEEHJe</p> <p>(जावळीचे चंद्रराव मोरे)</p> <p>https://bit.ly/2Mz4YIZ</p> <p>(बंड केलिया मारले जाल)</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ८. स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>जावळीचे चंद्रराव मोरे याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>बंड केलिया मारले जल याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>किल्ले रायगड विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				https://bit.ly/2Y4r9Gd (किल्ले रायगड) https://bit.ly/3cDxxtd	शिवरायांना विरोध करणाऱ्या पाठातील सरदारांची/शत्रूची नावे शोधा. पाठातील किल्ले/डोंगर/गड यांची नावे शोधा.
	ऑक्टोबर-तिसरा आठवडा	९. प्रतापगडावरील पराक्रम	04.95B.05 चातुर्य, धैर्य आणि विवेक यांच्यामुळे संकटावर मात करता येते हे शिवचरित्रातून आत्मसात करतात.	(प्रस्तावना आदिलशाही हादरली) https://bit.ly/3dErztb (खानाने विडा उचलला) https://bit.ly/309Ewrg (अफजलखानाचे डावपेच) https://bit.ly/2AHPoBV (शेरास सव्वाशेर) https://bit.ly/3gYOEJb	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ९.प्रतापगडावरील पराक्रम हा पाठा वाचण्यास सांगणे. पाठाची प्रस्तावना व आदिलशाही हादरली या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. खानाने विडा उचलला या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. अफजलखानाचे डावपेच विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. शेरास सव्वाशेर या विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे भेटीची तयारी कशी केली विषयी या माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				<p>(भेटीची तयारी)</p> <p>https://bit.ly/2AMPJ6d</p> <p>(अफजलखानाशी झटापट)</p> <p>https://bit.ly/3dHz1nl</p> <p>(अफजलखानाच्या फौजेची दाणादाण)</p> <p>https://bit.ly/2UdKd3K</p>	<p>अफजलखानाशी झटापट प्रसंगाची माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>अफजलखानाच्या फौजेची दाणादाण कशी उडवली या प्रसंगाची माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शिवरायांनी अफजलखान भेटीला जाताना कसा पोषाख परिधान केला,त्याचे वर्णन करा.</p> <p>चिलखत, वाघनखे, जिरेटोप, बिचवा, पट्टा यांचे चित्र काढण्याचा प्रयत्न करा.</p> <p>इतिहासाच्या संदर्भातील म्हणींचा संग्रह करा. जसे- 'होता जिवा म्हणून वाचला शिवा'.</p> <p>शिवराय अफजलखान भेटीला जाताना बरोबर असणाऱ्या सरदारांची नावे लिहा.</p>
ऑक्टोबर-चौथा आठवडा			आकारिक व संकलित मूल्यमापन		